

Nationell strategi för karriärvägledning på Arbetsförmedlingen

Folkbildningsrådet ställer sig i grunden mycket positiv till Arbetsförmedlingens Nationella strategi för karriärvägledning. Det finns ett stort behov av en utbildningsneutral och oberoende fördjupad livslång studie- och yrkesvägledning för alla vuxna. Ansvarsfördelningen, mellan kommunen och arbetsförmedlingen, för den samlade vägledningen för vuxna måste dock tydliggöras.

Folkbildningsrådet lämnar följande synpunkter utifrån folkhögskolans perspektiv.

Folkhögskolorna och folkhögskolevägledarnas behov av stöd

Landets 154 folkhögskolor har som villkor för att få statsbidrag att de studerande på allmän kurs ska ges tillgång till studie- och yrkesvägledning. På vilket sätt och i vilken omfattning detta ska ges finns dock inte centralt reglerat. Folkhögskolorna är ofta små skolenheter, med stor närhet mellan personal och studerande och med en helhetssyn på den studerande, vilket ger en bra livsvägladande miljö. Men skolornas storlek betyder också, trots villkoren, att de studerande får begränsad tillgång till kvalificerad studie- och yrkesvägledning. Skolorna löser detta på olika sätt; en del genom att anställa studie- och yrkesvägledare, en del genom att ge ett studie- och yrkesvägledningsansvar till annan personal och en del genom att köpa externa tjänster. Oavsett lösning så har den person som har ansvaret för studie- och yrkesvägledningen ofta ett begränsat tjänstutrymme både vad gäller utövande av vägledningen, men också för omvärldsbevakning och kompetensutveckling. Behovet av

stöd vad gäller information, vägledningsmetoder och vägledningsverktyg är därmed stort för folkhögskolans vägledare.

Deltagarnas behov av studie- och yrkesvägledning, SYV, har förändrats under senare år. Det visar en enkätundersökning bland folkhögskolornas studie- och yrkesvägledare som Folkbildningsrådet genomförde 2017. Framför allt är det deltagarna i allmän kurs som behöver mycket – och allt mer – kurativt, studieekonomiskt och socialt stöd under kursernas gång. Det krävs också stora vägledningsinsatser i slutet av de allmänna kurserna, då det är dags för deltagarna att söka sig vidare.

I princip alla folkhögskolor har säkrat deltagarnas tillgång till studie- och yrkesvägledning, men SYV-resursen är ofta begränsad. Vid 60 procent av de folkhögskolor som ingick i undersökningen motsvarade studie- och yrkesvägledningsresursen 25 procent eller mindre av en heltidstjänst. Vid närmare 30 procent av skolorna uppgick den till 10 procent eller mindre. Samtidigt visar enkäten att ansvaret för SYV-uppgifterna delas mellan flera personalkategorier på de flesta skolorna. Även kuratorer, lärare och specialpedagoger hjälper till.

Folkhögskolestuderandes behov av vägledning

Behovet av kompletterande externa vägledningsinsatser för folkhögskolans studerande är därmed stort. Folkbildningsrådet ser mycket positivt på remissens innehåll, men vill att strategin ytterligare ska belysa vilka målgrupper som kan omfattas av den tänkta vägledningen på arbetsförmedlingen. Kan de folkhögskolestuderande få tillgång till arbetsförmedlingens fördjupade studie- och yrkesvägledning? Önskvärt vore att individen själv ges möjlighet att ta ett helhetsgrepp och helhetsansvar över sin utveckling/kartläggning genom att själv äga sin egen handlings- och studieplan. Individen får en egen plats i den digitala plattformen för livslång vägledning för att samla information, underlag och åtgärder, med ett eget inlogg/bankid.

Hur behoven ser ut

Det är av största vikt att digital information kompletteras med vägledande tjänster i form av telefon, mail och chat. Information om den komplexa utbildningsvärlden och den föränderliga arbetsmarknaden måste ibland förklaras, tolkas och framföras av människor med fördjupade kunskaper i dessa områden och också kunna anpassas till den unika individen som frågar. Det måste också finnas möjlighet till fördjupade samtal för dem med behov av detta. I vilken mån kan folkhögskolans studerande få ta del av inte bara digital information utan också både en orienterande vägledning och en fördjupad karriärvägledning?

Folkbildningsrådet vill betona strategins skrivning ”en sammanhållen vägledningsprocess mellan olika aktörer där olika expertkunskaper knyts samman i ett sömlöst flöde med utgångspunkt i individens behov”. Det är viktigt att det utvecklas en struktur för samverkan för att undvika personberoende, som kan leda till att befintlig samverkan lätt faller samman vid organisations- eller personalförändringar. Strategin måste tydliggöra var gränsen går mellan kommunens ansvar och arbetsförmedlingens ansvar? Och var går gränsen mellan arbetsförmedlingens ansvar och folkhögskolans ansvar? Vilken samverkan är möjlig kring den vuxnes karriärväg – där folkhögskolan ska vara ett av möjliga alternativ? Vilken samverkan är möjlig kring folkhögskolans studerande? En sammanhållen vägledningsprocess skulle också underlättas om den enskilde individen gavs större inflytande och kontroll över sin egen och samlade handlings- och studieplan, se förslag ovan.

En samverkanstruktur ska också kunna tydliggöra vilket stöd folkhögskolorna och deras vägledare kan få av arbetsförmedlingen? Kontinuerliga samverkansmöten kan vara en modell? Att varje folkhögskola får en kontaktperson är en annan modell? Att avtal träffas mellan arbetsförmedling och folkhögskola kring samarbetsformer: former för regelbundna besök på arbetsförmedlingen från studerandegrupper på folkhögskolan och former för stöd från arbetsförmedlingen som t.ex. expertmedverkan i folkhögskolans undervisning om arbetsmarknad, arbetsliv, yrken och kompetenser samt framtidsprognoser?

Vad folkhögskolorna kan bidra med

Folkbildningsrådet vill också betona vikten av att skapa en hållbar organisation för ömsesidiga kontakter som gäller folkhögskolornas och arbetsförmedlingens insatser i de gemensamma regeringsuppdragen; Studiemotiverande folkhögskolekurserna, Etableringskurserna och Yrkeskurser. Det är viktigt att skapa ett sömlöst flöde mellan dessa insatser - och arbetsförmedlingens andra insatser - och folkhögskolans ordinarie utbildningsutbud.

Dessutom är det viktigt att hitta former för hur folkhögskolorna på ett strukturerat sätt kan bidra till arbetsförmedlares kompetensutveckling gällande allt som rör utbildningsformen folkhögskola.

För Folkbildningsrådet

Maria Graner
Generalsekreterare